

Передплата
на «РУСЛАНА» виводить:
в Австрії:
на цілий рік 20 кор.
на шість місяців 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.
За границею:
на цілий рік 16 рублів
або 36 франків
на шість місяців 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 16 сот.

РУСЛАН

«Види ми очі і душу ми виведи: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і пра руска» — З Русланових писальнів М. Шапкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят в 3/4 год понодудня
Редация, администрация і експедиция «Руслана» під ч. І. п. л. Домбровського (Хорунщини). Експедиция місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Рекламації неопечатані вільні від порта. — Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 3 с. від стрічки.

Ческе пропамятне письмо.

(Дальше).

Справа урядників.

»Так само не можна би допустити, щоби лише таких урядників і слуг настановлено, котрі підчас останнього спису населеня признали ся до буденної мови дотичного уряду. При всім тим, що буденна бесіда не є відповідною критерією національності ані навіть для знаня мови, не можна би сеї постанови погодити з вимогами державної управи і обовязуючими основними законами державними. Ческі послы думають, що урядники, де се без нараженя служби, державних інтересів і набутих вимог інших урядників сеї категорії можливо, повинні належати скілько мога до народности населеня. Однак виключати урядників задля їх національности від публичних урядів, хоч они заводово і языково зовсім до сего приспособлені, було би також обовязуючому праву і всяким поглядам про державну службу суперечною засадою, що її не могли би не лише ческі послы прийняти, але також і ніяке своїх обовязків свідоме правительство. Коли се є отже лише справедливо, щоби урядникам обидвох народностей рівномірно, о скілько се взагалі дасть ся перевести, дати спромому, ділати поміж своїми родимцями, що однак повинно відносити ся не лише до Чех, але й до Моравії і Шлезка, то се ніяк не може бути уважане законним услівем для їх настановленя, іменно тоді, колиб через те для одної національної групи урядників з огляду на теперішні дійсні відносини мали бути намірені неоправдані привилеї в авансах.

Інші спірні питання.

»Що-до питань уживаня языка в автономічних властях, охорони національних меншостей, шкіл для національних меншостей, засновин нової торговельно-промислової палати, краєвої ординації виборчої і курій можна лише се одно повторити, що они всі і скоро можуть бути полагождені, наколи лише языкове питання буде рішене в розуміню рівного права, а се тим більше, позаяк що-до більшої часті сих питань є основно підготовлені праці. При сій нагоді треба з притиском зазначити, що для приверненя національного мира в Моравії є головним услівем зміна дотеперішньої несправедливої ординації виборчої.

»Наколиж має бути зроблений почин, обопільним порозумінєм бодай на якийсь час поправити відносини, серед яких краї ческої корони і держава так тяжко страдають, то після нашого погляду мусіли би всі пекучі питання спірні не лише в Чехах, але і в Моравії і Шлезку бути предметом переговорів і передовсім мусіло би бути рішене языкове питання, щоби тим способом промостити дорогу до всего иншого, що належало би зробити для

обезпеченя свобідного і неспинюваного розвитку обидвох народів для всеї будучини і для ліпшого та хосеннішого уладженя управи в ческих краях. Для управильненя языкового питання, як вже сказано, нічого більше не треба, як крінкої постанови правительства, виконувати обовязуючі закони на всіх областях державної адміністрації, а се буде тим лекше, позаяк вже змагано до розвязки сего питання, яке в практиці оправдало ся і не лише не загрожує державним інтересам, але навпаки їм пособляє і ніякому з обидвох народів не принесло видимої шкоди.

»Одно лише є конечне, іменно покинути погляд, що призволене внутрішньої ческої мови урядової є уступкою з боку Німців, яку треба здержувати, поки не осягне ся відповідної уступки з боку Чехів. Ми домагаємо ся внутрішньої мови урядової, бо се є нашим слухним правом після обовязуючих законів і позаяк ми повинні бути рівноправні з иншими народами держави. Внутрішня урядова мова не може бути для нас ніяким предметом компенсації в переговорах з Німцями, позаяк се не є річю Німців нам її признати або призолати, лише єдино річю правительства на основі заприсяженого урядового обовязку.

Ціль акції.

»До розвязки всіх инших питань національного спільного позитя в ческих краях хотять ческі послы радо приложити руку, не вижидаючи ані не даючи за се уступок, позаяк они сего щиро бажають в інтересі свого народу, ческих країв і держави, щоби раз настав мир і обидва народи не все проти себе, але також поруч себе могли працювати і бороти ся для стільки інтересів, які они на основі вікового спільного позитя мають спільно в тих самих краях.

»Витаємо отже се, що німецьким послам з Чех не о се розходить ся, щоби одна або друга правительственна предлога діждала ся в палаті першого читаня. Для того сподіваємо ся, що наші предлоги, які не можуть обмежити ся лише на самі Чехи, будуть прийняті в розуміню бажаня німецьких послів, «щоби німецько-ческій спір языковий застановлено на цілій лінії», і наше становище буде признане, що змаганя до порозуміня між обидвома народами не можна змішувати з хвилевим політичним положенєм в парламенті. Ческо-німецьке порозумінє не може бути подумане яко ратункова котвиця для правительства, оно має важніше значінє як промощене для дневного порядку в парламенті, бо оно означає для всіх, котрі бажають єствованя держави, спасене з дотеперішного заколоту і почин ліпшої будучини для монархії.

»Заступники консервативної великої посілости, молодоческого клубу і католицко-національного сторонництва в Моравії висловлюють отже свою готовість,

вступити в переговори з німецькими послами в справі розвязки біжучих національних спірних питань.

Культурні і економічні домаганя Чехів.

В додатку до пропамятного письма оповістив молодоческий клуб отсей комунікат:

»Зваживши, що відповідь на програму німецьких послів мусіла би обмежити ся на питання, які могли би бути предметом переговорів поміж обидвома сторонництвами, заявляє ческий клуб, що він обстає при всіх своїх культурних і економічних домаганях, іменно при домаганю засновин ческого університету в Моравії, що остане і дальше на першій пляні ческих домагань культурних. Клуб не перестане домагати ся від правительства, щоби оно сповнило свій обовязок що-до культурного розвитку ческого народу. Ческий клуб висловлює надію, що всякі поважні переговори про національне порозумінє в ческих краях доведе до того, що не буде дальше спиняти ся вдоволеня культурних домагань ческого народу».

(Конець буде).

Страйкова дебата в державній раді.

(Дальше)

Відповідь п. Романчука.

Але п. Гломбінський правив щось і про руску літературу. Правда, що до тих своїх відомостей він легко міг прийти; бо все, що сказав, находить ся в малім польскім конвєрзацийнім словарі, виданім для народу в двох невеликих томах польским товариством Macierz oju polsk-ою. Та єму мало було того, що стоїть в тій книжці; він хотів сказати щось більше, а що річи не знає, то, розуміє ся, наговорив недорічностей. (Сьміх). Так прим. говорив про руского поета Шевченка і дуже зганив, що твір з его молодих літ п. з. «Гайдамаки» дав ся до рук народови, бо — каже — в тім творі проповідує ся найбільшу ворожню до Поляків і править ся там лише про кров та звїрства. Ось маю тут під рукою сей твір і позволю собі відчитати з него два короткі місця. Оно-б то цілком правда, що поет в сїм творі розказує про страшні вчинки, яких допускали ся так Поляки як і Русини. Але якже поет задивляє ся на ті вчинки? Ось він каже:

»Оттаке то було лихо
По всій Україні!
Гірше пекла... А завіщо,
За що люди гинуть?
Того-ж батька, такі-ж діти,
Жити-б та братать ся!
Болить серце, як згадаєш:
Старих Славян діти
»Впились кровю»...

А на иншій місци, в кінцевім слові до того твору так каже поет: «Весело подивить ся на старого кобзаря, як він собі сидить з хлопцем, слїний, під тивом і весело послухать його, як він засьпіває думу про те, що давно діялось, як бороли ся Ляхи з козаками (значить, з Ру-

синами). Весело, а все таки скажем: «Слава Богу, що минуло!» А надто як згадаш, що ми одної матери діти, що всі ми Славяни. Серце болить, а розказувати треба: нехай бачать сини і внуки, що батьки їх помилялись, нехай братають ся знову з своїми ворогами, нехай житом-пшеницею, як золотом покрита, нерозмежованою останеть ся на віки од моря до моря славянская земля!»

Отсе той небезпечний твір, котрого не годить ся давати народови в руки, бо він проповідує таку ненависть до Поляків! А коли п. Гломбінський не знав того, хоч так хвалить ся своєю всевідучістю, то не повинен був чогось подібного говорити в сій палаті! Се не уходить для професора!

Але п. професор Гломбінський допустив ся тут описати ще чогось гіршого, бо відчитуючи одно місце з рускої газети, в «Гайдамаків», що зачала виходити від трех неділь, пофальшувати місце. Він так нам его навів: «Наші рахунки не всі замкнені, а що найменше не на всі боки. Коли покінчені з Ляхами в краю, то оно не значить, що ми упорали ся з инцими народами держави та з центральним правительством і з династиею».

Коли я почув ті слова, то дуже здивовав ся. Як щось такого, де говорять ся про рахунки з династиею і всіми народами, міг пустити львівський державний прокуратор, що попросту увзяв ся на рускі газети? І щож показує ся? Коли перечитати ціле місце, то покаже ся, що оно має цілком инше значінє, як те, котре єму тутки підсунув п. Гломбінський. Сказано там так (читає): «З нами ту однак ще тої крайности абсолютно нема (щоби політику розпукки мож оправдати). Не всі наші рахунки замкнені, а що найменше не на всі боки. Покінчені з Ляхами в краю, то не покінчені з правительством центральним і династиею. Они ждуть ще послідного слова руського народу». Значить: Наші рахунки з Поляками в краю покінчені і ми з ними не маємо більше що говорити; але є ще инші народи в державі, до котрих можемо звернути ся: маємо ще династиею, до котрої можемо удати ся. Симчасом п. Гломбінський зробив з сего цілком що иншого. Коли би таким способом фальшованя і доносів воював поневолений і гноблений народ з своїми гнобителями, то хоч не можна би сего цілком виправдати, так бодай можна би звинити. Але коли сам гнобитель уживає такого оружия против своєї жертви, то є оно чимсь, чого не умію назвати жадним, бодай від біды парламентарним словом.

Переходжу до другого з черги бесідника, до ексц. Абрагамовича. Его ексцеленция мовби переспав що найменше пів столітя та не знає, що ріжного за той час стало ся на сьвітї. Про коаліційний закон прим., виданий, як відомо, перед 32 роками, єму анї не снять ся. Він мабуть ще тої гадки, що селянин попросту обя-

заний робити на паньскім ланї і під карою не сьміє страйкувати. Его ексц. зачислив мене і руске сторонництво, до котрого маю честь належати, до радикалів. Я зараз тоді перебів єму, що я і мої товариші та мов сторонництво не належимо до радикалів. А кажу се не ддятого, щоби може стидав ся належати до радикального сторонництва, або щоби бояв ся уходити за радикала, але попросту ддятого, бо справді не належу до того сторонництва, не належав ніколи до него і гадаю, що й не буду ніколи до него належати; отже й не хочу, щоби мене хто зачислав до него. Але п. Абрагамович має о радикалах і соціальних демократах мабуть ще дуже застарілі понятя. Він мабуть не знає, що в Сербї, отже в сусідній державі, радикали довгий час були при вермі і то на кількя наворотів, що у Франції є тепер радикальне міністерство, до котрого входять навіть соціальні демократи, що і в Італї також засідали радикали в міністерстві — отже що радикали не тільки уміють обертати ся по паньских сьвітлицях, але й мають вступ навіть між пануючі круги. Та о тім его ексц. мабуть не чув нічого і гадає, що нас цілком побе, коли назве нас радикалами.

П. Абрагамович сказав, що Русини радикали — а розумів, як сам признав, не справдішних руских радикалів, тільки нас, національних демократів — отже, що рускі національні демократи поклали у свою програму вигнати Поляків за Сян. Ось тут маю сю програму і міг би-м показати її п. Абрагамовичеві, коли би він не волів був забрати ся відси, щоби не слухати, як буду збивати его бесїду. Ся програма уложена і принята перед трома роками і від того часу її не змінено авї не принято иншої. Нехай же меві п. Абрагамович покаже, де тут у сій програмі є слово про вигнанє Поляків за Сян! П. Абрагамович і инші панове, котрі нам підсуюють подібну програмову річ, мусять або сами бути незвичайно наївними людьми, або другим принисувати страшну наївність. Бо якої-ж то треба наївности, щоби думати, що Русини, котрі тепер завдяки верховодячому сторонництву найменшої влади не мають в краю, або навіть і тоді, коли би справді мали хочби і найбільшу власть, можуть мати силу, а там самим і охоту, більше ніж мільон Поляків прогнати із східної Галичини за Сян! Отже прошу дати нам спокій з такою глупотою! Кажу се раз на все.

П. Абрагамович особливо дивував ся, що навіть так прихильні до народу польскі дідичі, як Целецкий, Рудроф і м., були виставлені на страйк руских селян; они-ж, ті польскі пани, вибрані рускими грмадами на послів до сойму, отже мусять бути любимцями народу. Та як-раз той страйк против них є доказом, як то в Галичині приходять до мандатів люди, що не мають у народу найменшого довіря. Колиб они

справді мали довіре селян, тоді нічого не влягли би против них ніякі агітатори; бож, будучи на місци і безпреривно живучи з селянами, потребували би лише сказати: «Люди, викиньте тих агітаторів за двері!» а селяни певно послушали би своїх любимців, до котрих мають довіре.

П. Абрагамович говорив дальше про ґрунтовий податок дідичів і селян. То він хіба не знає або не хоче знати, що ґрунтовий податок в Галичині справді не однаково виміряють дідичам і селянам. Перед якими 20-ма роками написав один руский національний економїст — правда, що він належить до троха иншої породи, як др. Гломбінський — розвідку п. заг. «Подвійна крейда», в котрій висказав незбито, що селянам накладають у нас далеко висший податок ґрунтовий, ніж дідичам. Та й всі у нас знають о тім, що хлопеке поле, хоч сумежне з паньским і що-до якості цілком єму рівне, таки зачисляє ся до висшої класи і дїстає висший податок. Се річ загально знана, що й п. Давид Абрагамович, котрий має бути спеціалістом в таких справах, мусять о ній певно знати. (Конець буде).

НОВИНИ.

— Календар. В п'ятницю: руско-кат. Евгенія Ореста; рим. кат. Стефана. — В суботу: руско-кат. Филимона, Аполлонія; рим.-кат. Івана еванг.

— Народи ширшого Народного Комітету почали ся нинї в кімнатах «Рускої Бесїди» у Львові і потревають два дни. Присутних є около 200 осіб, з чого майже половина селян зі всіх сторін краю.

— ВПреосвє Митрополит Шептицкий виїхав вчера на два дни лат. Рїздвяних сьвят до своїх родичів в Прилбичах коло Яворова.

— Чи руский нарід є мертвою брилою? Від одного з визначних наших патріотів одержуємо отсю цїнну замітку: Пан Мілковский в своїй брошурі «Sprawa ruska w stosunku do sprawy polskiej» пише, що галицко руске селянство не є сьвідоме свого національного «я», тільки є мертвою брилою. Грубо він помилив ся. Ось доказ: Хто близьше придивить ся нашим відносинам, то мусять признати, як тяжко приходить вашому селянинови по причинї матеріяльної нужди образувати свої діти. Школа дїєсь багато коштує, а все таки з послідного тягне ся він, щоби образувати свої діти. На доказ сего наведу ту села Жужель враз з Цєбловом, котрих жителї не обмежають ся на одній школі місцевої а висилають свої діти до висших шкіл для дальшого образованя.

А. Мужеского пола:

1. В ґимназиях львівских	7
в ґимназии в Ярославі	3
в ґимназии в Перемишлі	2
2. В семинарії учительській в Сокалі	4
3. В промисловій школі у Львові	1
4. В колегїї римській	1
5. Посади учительскї одержало	3

Др. В. Щурат.

Ґимназияльна пропедевтика філософїї.

(По поводу анкети краввой Рады шкільної).

(Дальше).

В часах, коли наукова повага Гербарта не була вже захитана, коли єї респектовали у шкільних підручниках (Ціммермана, Дрбала, Лїнднера), могли й математики в повні мати права до того, щоби їм передовсім поручати навчанє пропедевтики філософїї в ґимназиях. А те-ж ціла Гербартова психолоґія оперта на математично-механїстичних основах. В перецінюваню тих основ могли мати своє жерело такі погляди, як Роб. Ціммермана (Philos. Propädeutik, Vorwort): «що учитель математики і природних наук надаєть ся найбільше до навчаня пропедевтики». І математики дійсно учили єї, і нерідко могли навіть добре вчити. Були-ж вони переважно й самі Гербартиянцями, хоч воно й дивно потрохи у математиків. Бо коли-б з основної науки Гербарта видобути остаточні висновки, тогді-б і вся чиста математика явилась нісенітницею. Чиста математика не опираєть ся нігде на досьвіді, вона є витвором чистого розуму, а власне пізнанє з чистого розуму відки-лає Гербарт, бо для него досьвід є єдиним же-

релом пізнаня; значить ся, за чистою математикою нема заперуки правди. Лиш в дивній якійсь неконсеквенції узнає Гербарт в емпіричним званю деякі апріорні елементи: побіч загальних логїчних прав мисленя також чисту математику. Конець кінцем, в тут противорїчність, якої дивним див-м математики не хотїли добачувати. Та поминувши той недостаток, з яким наука Гербарта прийшла на сьвіт, можна б спитати єще, як з формального боку була вона можлива в тих ґимназиях, в яких по міністеряльним інструкциям не давалось місця онтологїї, дарма що без неї й психолоґія Гербарта остаєть ся незрозумїла. Надто-ж новїші психолоґічні дослїди причинились до того, що нинї про Гербартову науку (про его вивід чувств, пожадань і актів волї з виображїнь, про его погляд на душу) можна сказати, як сказав давно Льюе: «Es giebt verschiedene Arten Mythologien zu erzeugen; gegenwärtig scheint die mathematische Richtung der Phantasie darin die Vorhand zu haben (Metaphysik, 1879; §. 269. p. 534).

Ціль ґимназий — подавати загальне образованє. Уживанї в тїй цілі підручники повинні обїматн лиш неоспоримі вислїди науки. В виду того й Гербартова психолоґія, ставши основою лиш одної філософїчної школи, мусяла помалу з ґимназий уступати, а з нею — чи не мали-б уступити вже раз і ті могиви, завдя-

ки яким при виборї учителїв пропедевтики філософїї математики були привілейовані? В Німеччинї лучать пропедевтику з предметами філософїї і германїстів.

Серед ухвал анкети в справі придбаня підручників пропедевтики філософїї, виїшла одна вельми пожадана — згода на потребу хрестоматїї філософїчних трактатів. Читанє їх — як слущно замігив член анкети др. Т. Мандибур — оживотворила-б значно науку пропедевтики. Лиш вибір трактатів повинен би випасти як найстараннїший. Рїшати повинен при тім виборї тільки науковий інтерес. Скоро, на примір, кс. др. Пехнік (op. cit. p. 24) захвалює моноґрафію про гонор і славу, поміщену в книжцї М. Лязаруса п. з. «Das Leben der Seele in Monographien über seine Erscheinungen und Gesetze», то я догадуюсь, що єму в нїй могло подобатись. Лязарус більше моралїст ніж психолоґ, моралїст французького покрю. В моноґрафїях его повно мітких уваг про такі річи як гумор, такт, гонор, слава, вихованє, повно в него ерудиції і цитатів з повісти та поезїї, але зовсім нема чогось такого, що називаєм науковим методом: класфікацією фактів і глданем права. Любо читалось би се в фейлетонах, але зі стратою часу в школі. Єсть се лиш примір, яких річий не повинно ся брати до хрестоматїї.

Ухвали анкети в справі укладу підручників

Б. Жіночого пола:

У Львові в дівочім заведеню СС. Васи-
лянок в 8. кл. виділовій

В Соколи на II році приватної семи-
нарії учительської

В Рождалові на посаді учительській

В Закопанім в заведеню графині Замой-
скі, де учать всего, що входить в круг жі-
ночого господарства

В Жужелю засновано також новіціят
СС Служебниць, до котрого вступило дів-
чат жуфельських

що стали розсадником сеї конгрегації духовної,
котра нині числить понад 120 осіб — і ревно
трудить ся в сільських захоронках, в кухні се-
минарській у Львові, в домі убогих в Тернополи,
в шпитали в Галичи, в бурсі в Новім Санчи
і т. д.

Таких примірних сіл найшло би ся у нас
сотками, і ми були би вдячні нашим ВПов чи-
тателям, коли би зволити прислати нам викази
подібні до висше наведеного. — *Ред.*

— **3 «Академічної Громади»** у Львові. З наго-
ди наміру прикрашеня головної салі льокалю
Товариства просити ся всіх членів «Акад. Гро-
мади», що перебувають тепер на провінції, що-
би зволити прислати даток на сю ціль, або при-
чинити ся до сього в який инший спосіб. Сю
справу вкладаємо кождому Товаришеви на сер-
це. — *Марисюк Франко, Гуль Теодор.*

— **Комісія** вибрана для заснованя кухні при
«Академічній Громаді» у Львові, намірюючи от-
ворити кухню в днем 20. січня 1903. на звір
«Mensa academica» у Відни, звертає ся до всіх
тих Товаришів, що хотіли би харчувати ся
в ній, заявити се карткою найдалше до 6. січ-
ня 1903, так як від того залежатиме впрова-
дженя в житє кухні в означенім речинці. За
комісію: *Чайківський Павло, Гуль Теодор.*

— **В справі т. зв. академічного фонду** одержу-
ємо отсю заяву з просьбою о поміщеня: На на-
родний фонд академічний, котрий стоить під за-
рядом пана д-ра Ярослава Кулачковского і То-
варишів, складала ся всі ширі Русини-Українці
без ріжниць партій і то так селяни як і інтелі-
генти. В виду сего і про спосіб ужитя сего фон-
ду не може рішати жадна руско-українська пар-
тія на свою руку, особливо же не має права
рішати про се так званий народний зїзд, кот-
рий не є нічим иншим як лише краєвим пар-
тійним конгресом т. зв. національно-демокра-
тичної партії — і не є представителем прочих
руско українських партій.

Підписане Товариство політичне «Народний
Поступ» в Товмачи є сеї думки, що рішаючи
постанови що-до згаданого фонду може повзяти
лише збір представителів всіх руско-українських
партій (по 3 з кожної партії) за вислуханям
представителів молодежи і комітету заряджаю-
чого тепер сим фондом. Присвоюванє собі пра-
ва рішати що-до згаданого фонду якою небудь
руско-українською партією на власну руку — у-
важамо за самовільне і безправне поступованє.

Товмач, дня 20. грудня 1902. За Виділ по-
літичного товариства «Народний Поступ» в Тов-
мачи: *Іван Бородайкевич* голова, *Мирон Терлець-
кий*, секретар, *Михайло Лукасевич*, *Панько Ми-
хась*, *Дмитро Луцик*, *Іван Бурій*.

— **3 Тернополя.** Заходом жінок чого Кружка Філії
Руского Тов-а педагог. в Тернополи відбудуть ся
дня 1. н. с. січня 1903 о 8. год. вечером в ко-

льогіки і психології остають в залежности від
ухвали в справі порядку навчаня обох пред-
метів. А що та ухвала вийшла нездецидована (го-
лоси тут поділились, так що реформа може бу-
ти допущена лиш на пробу), то й ухвалені вка-
зівки для будучого укладчика підручників мусіли
приймати характер нерішучости. Вже рівний по-
діл членів анкети при голосованю над зміною
дотеперішного наступства предметів (льоґіка в
VII кл., а психолоґія в VIII кл.) як і сама ак-
туальність цілої kwestії, вказують на те, що до-
теперішнє наступство не конче добре. Внесенє
д-ра М. Сабата (в VII кл. з психолоґії наука
пізнаня і льоґіка, а в VIII кл. психолоґія в ці-
лости) упало задля свого комбінацийного хара-
ктеру, але сам помисл того внесеня вказує рівно-ж
на недогідність дотеперішного стану. Жадала
єго зміна і ті члени анкети, що є авторами зга-
даних вже брошур. Кілько в тім раці? Який
предмет належить поставити на першім пляні:
льоґіку чи психолоґію. Коли-б вони були неза-
лежні, було-б се байдуже. Але залежність їх
явна. Яка? Відповісти на те буде можливо лиш
тогді, коли вяснить ся єство обох предметів,
бо лиш тогді дасть ся пізнати їх взаїмне відно-
шенє.

(Дальше буде.)

мнятах «Рускої Бесіди» вечерницї з відчи-
том проф. д-ра Володимира Левицкого і пред-
ставленям аматорским комедії «Перший баль».
Вступ від особи 50 сот. З огляду що окремих
запросян не висилає ся, тому отсим запрошує
місцеву і замісцеву нашу інтелігенцію — Виділ:
М. Ринійська, М. Солтисова.

— **3 Богородчан.** Народне віче відбуде ся в
Богородчанах в середу дня 31. с. м. о 11. год.
перед полуднем в сали повітової ради.

— **Цісар** жертвував з власних фондів на вну-
трішнє урядженє новопобудованих церков в Ми-
колаєві 200 К, а в Коношках, перемиского пов.,
100 К.

— **Церкву св. Пятниць** у Львові, замкнену че-
рез довгий час з причини відновлюваня, пере-
дано знова до ужитку вірних. Церква відмальо-
вана представляє ся дуже гарно.

— **3 нотарияльних кругів.** Президент міністрів
яко міністер судівництва перевів нотаря Івана
Рудницького з Луки до Бережан, та іменував по-
тарияльного кандидата Калментія Розлуцкого
зі Львова нотарем в Букавку.

— **Концерт в честь Св. Отця Льва XIII** відбуд
ся дня 7. с. м. в Болехові заходами духовен-
ства болехівського деканату. По концерті був ко-
мере і товариский забави.

— **Читальня «Просьвіти» в Угорці.** (*Допись*).
Дня 7. с. м. відбули ся загальні збори читальні
«Просьвіти» в Угорці, ярославского повіта. Чи-
тальня мала доходу за рік 22 К 28 сот. та пе-
редплачувано «Діло», «Свободу», «Посланника»,
«Господара», «Книжочки мисийні» і «Книжочки
Просьвіти». Не є велика числом, але все дуже
рухава. Містить ся в домі господаря Кравця,
який відстунає комнату даром. Загальні збори
рішили причинити ся до заложеня райфайзенів-
ської каси. Читальня має крамницю, що мала
річного обороту 4500 К. Збори жалували ся, що
«Народна Торговля» не має відповідного для
селян товару і сею дорогою рішили умінути ся
о зарадженє лихови. До нового виділу увійшли:
Осип Щирба, голова; Павло Бак, заступ. голови;
Іван Кравець, писар; Осип Кравець, скарбник;
А. Кіндратко, бібліотекар; заступники виділєвих:
Іван Малець і Осип Кіндрат.

— **Тарасові вечерниці** відсвяткували оноді у-
ченики руско-української бурєи в Бережанах
Свят випало величаво, бо програму зложену
дуже удачно виконали бурсаки, з повним арти-
змом і інтєвизмом до українського Гевія. По ве-
черку відбуло ся льосованє фантів, присланих
пн. Оленою і Ольгою Кордубівними та Зонею
Пацлавекою, а дохід з льотерії в квоті 200 К
призначено на одїж для бідної гімназійної
молодїжи.

— **В Заліщинах** в днем 1. н. ст. січня 1903.
отварає руску торговлю мішаних товарів п. Іван
Стернюк, бувший ученик «Народної Торговлі».
Дирекція «Нар. Торговлі» не отворить вже в
Заліщинах свого складу, як було в пляні, бо
держить ся засади, що в тих місцєво тях, де
отварає торговлю єї ученик, она не буде робити
єму конкуренції.

— **Пос. Стапінський** повернув з Америки. —
Таку ляндарну новинку приносить нинішній
Kurjer lw. і на жалє не згадує, кілько амери-
канських Магурів привіз пос. Стапінський на
«оплаток» польській шляхті у східній Галичині.

— **Львів 12.** На час соймової сесії отварає ся
з днем 27. с. м. новий уряд почтовий «Львів 12»
в соймовім будинку.

— **Подія на саксонськім дворі** Вчєра подали
ми короткій урядовий комунікат про виїзд кня-
гині Люїзи Антонїни, жени саксонського наслід-
ника престоло. В комунікаті оправдано ненадій-
ний виїзд княгині за границю нервовим розстрє-
єм, однак справа представляє ся зовсім в иншим
світлі. Княгиня Люїза Антонїна — як говорять
— удержувала зносини з учителем французского
язика своїх дітей, через що між нею а єї мужем
приходило часто до галабурд. З початком гру-
дня сєго учителя видалєно, задля чого прийшло
до бійки між княгинею а єї мужем. Побита кня-
гиня забрала ся сейчас з Дрездна і виїхала до
Швайцарії в товаристві свого брата архикнязя
Леопольда Фердинанда, котрий також задля лю-
бовних зносин з виданьскими акторками мусів
капітулювати. Дійшло до сєго, що архикн. Ле-
опольд Фердинанд зложив гідність полковника,
всі свої відзнаки, ордери і т. ин. а тепер при
нагоді виїхав за границі Австрії, під прибраням
назвишем: Леопольд Вельдліг.

— **Реформа поступованя судово карного слїд-
ства.** Оноді збрала ся у Відни анкета для нард-
ди в справі реформы нашого поступованя кар-
ного. В склад анкети входять прокуратори, судії
карні, лікарі судові і оборонці, а задачею анке-
ти буде зібрати і достарчати всесторонних ма-
териялів до дальших праць над реформою нині-
шньої карної процедури. Ся процедура є д сить
поступова, а на свій час бул навіть гордостню
Австрії, та тепер вже в дєчїм перестаріла ся
і мусит бути змінєна в богатьох постановях.

— **Порнографічна бібліотека.** В 1880. р. помер
в Парижі старий емерит. капитан з Англії, який
ціле своє житє зберав в своїй бібліотеці лише

книжки порнографічного змієту. По смерти ка-
питана єго бібліотека дєсь запропастила ся, бо-
дає так думали ті, що оглядали єю бібліотеку.
Аж в сїм році американські часовиски донесли,
що в Новім Йорку Бах де Форест продав якісь
книгарни 160 томів з бібліотеки капитана за мї-
лїон франків. Деякі з проданих томів були ру-
кописями нігде ще недрукованими. Видко, що
в Америці порнографія є поплатна.

— **Ц. к. Дирекція залїзниць державних у Львові**
оповіщує:

Галицко-угорский рух спільний. З днем 1.
січня 1903. увійде в житє додаток II до тарифи
часть II, зшиток 4 з 1. січня 1901.

— **Від Адміністрації.** Просимо наших Вив. пе-
редплатників, подавати при зміні адреси свою
давну адресу.

— **Вісти з львівської архієпархії.** Презенти одер-
жали оо.: Як Сиродів на Сихів під Львовом,
Лев Юрчинський на Помоняту і Е. Радкевич на
Гаї під Львовом і всі візвані до кановічної ін-
ституції. — Намісництво згодило ся на канон.
інституцію о. Теод. Величковского на Долину.
— В пропозицію на Івачів горішний поставлені
оо. Ів. Хавалка, Он. Кончевич, Зип. Перфецкий,
Теод. Кордуба, Юл. Борачок, Ів. Левич, Мих.
Сивенький і Евст. Скоморовский. — Системізо-
ваним сотрудником в Сассові поставлений о. еро-
монах Теод. Куницький з Підгорець. — Іспит на ка-
техитів середних шкіл здали оо. Вас. Дубицкий,
Ник. Конрад і Вл. Лешновский з Тернополя, а кон-
курсний іспит зложили оо. Юл. Бачальский,
Йос. Дубаювич. Гр. Грушка, Пл. Карпінський,
Ів. Клиш, Діон. Коцюба, Юл. Левицкий. Корн.
Лотоцкий, Мих. Олексишин, Макс. Панасюк, Ал.
Пясецкий, Людв. Савицкий, Фил. Свергун і Ісид.
Свистун. — На конкурсе розписана парохія Дер-
нів, буського деканата. — Правительство при-
знало платню на один рік приватному сотрудни-
кови в Сущай. — В прєвитерский дїм припяті
пн.: Ів. Бачинський, Стеф. Вацішин, Ал. Гвоз-
децкий, Андр. Дубицкий, Ів. Захарко, Ник. Мри-
глодович і Ал. Пеленьский.

— **Родимці! Памятайте на бурсу Руского То-
вариства педагоґічного у Львові!**

Посмертні оповістки

— **Александра** з Тарнавских Підсоньска, вдова
по о. Віктері Підсоньскім, пароху в Звяженю,
упокоїла ся дня 18. с. м. в 68 році житя в до-
мі свого сина, пароха в Белзці. В. і. п!

— **Анна** з Бєсکیدів Кункевич, жена о. Василя
К., сотрудника в Тарнавці, упокоїла ся дня 11.
грудня с. р. в 27. році житя. В. і. п!

Наука, штука, література.

В концерті «Льв. Фільгармонії» з 23. грудня,
виконано під управою п. Мельцера Бетговена
симфонію (ч. 4) В-dur з достаточною прецизією,
хоч ще не по европейски. Крім того повторено під
управою п. Челяньского увертуру до «Carmen»
з всякими тонкостями і з хорошим огнем, поді-
бно як і Svendsen-а рапсодию (під управою п.
Мельцера). З новостий почули ми Ліста поемат
симфонічний «Орфей», написаний ефектовно з ре-
мінісценціями фриґійської екалі. «Граюча» таба-
керка російского композитора Лядова, уложена
на дерево, дзвінки і арфу в арпежіюваних акор-
дах, зробила вражінє музичної забавочки. Нор-
вейскі танці Гріґа (ч. д.) подобали сл. *Н. В.*

— **3 Львівської Фільгармонії.** На концертах Філь-
гармонії в днях 3. і 5. січня 1903. р. буде дири-
гувати орхєстрою Рїшард Штраус. один з най-
визначнійших сучасних музиків. Р. Штраус є ро-
дом з Баварії; уродив ся (в 1864. р.) і покінчив
висші студії в Монахові. Музичне образованє
відбув під оком Маєра, і вже яко 20-літний мо-
лодець став надворним диригентом в Майнінген.
В 1886. р. ско понував славну симфонічну фан-
тазію «3 Італії» і тоді покликано єго на надв р-
ного капельмайстра в Монахові; на тім станови-
щу перебув три роки. Дальших 5 літ був капель-
майстром надворної орхєстри в Ваймарі, а від
1898. року є капельмайстром і директором «Ton-
künstlerverein» у в Берліні.

З творів Р. Штрауса визначнійші є: «Мак-
бет» (симфон. поемат) «Дон Кішот», «Заратустра»,
«Житє героїв», «Огнева тревога» (50. оп.), «Смерть
і переміна» і «Дон Жуан», (найславнійший). По-
слідні чотири твори відграв орхєстра Льв. Філь-
гармонії під управою Р. Штрауса.

— **Учитель, ч. 24,** з 20. грудня 1902 містить:
Від видавництва. — О урядженю і ведєню шкіль-
ного огорода при школі народній сільского ти-
пу. — Вдозва Р. Тов-а педагоґічного. — Окру-
жник ц. к. краєвої ради шкільної.

